

Dionísios Solomós

Els assetjats lliures (Esbós II)

(Traducció: Joan-Carles Blanco [1-2] i Rubén J. Montañés [3-4])

1

Άκρα του τάφου σιωπή στον κάμπο βασιλεύει·
Λαλεί πουλί, παίρνει σπυρί, κ' η μάνα το ζηλεύει.
Τα μάτια η πείνα εμαύρισε· στα μάτια η μάνα μνεί·
Στέκει ο Σουλιώτης ο καλός παράμερα και κλαίει:
«Έρμο τουφέκι σκοτεινό, τί σ' έχω γω στο χέρι;
Οπού συ μούγινες βαρύ κ' ο Αγαρηνός το ξέρει.»

Η ζωή που ανασταίνεται με όλες της τες χαρές, αναβρύζοντας ολούθε, νέα, λαχταριστή, περιχυνόμενη εις όλα τα όντα· η ζωή ακέραιη, απ' όλα της φύσης τα μέρη, θέλει να καταβάλη την ανθρώπινη ψυχή· θάλασσα, γη, ουρανός, συγχωνευμένα, επιφάνεια και βάθος συγχωνευμένα, τα οποία πάλι πολιορκούν την ανθρώπινη φύση στην επιφάνεια και εις το βάθος της.

Η ωραιότητα της φύσης, που τους περιτριγυρίζει, αυξάνει εις τους εχθρούς την ανυπομονησία να πάρουν τη χαριτωμένη γη, και εις τους πολιορκημένους τον πόνο ότι θα τη χάσουν.

2

Ο Απρίλης με τον Έρωτα χορεύουν και γελούνε,
Κ' όσ' άνθια βγαίνουν και καρποί τόσ' άρματα σε
[κλειούνε.

Λευκό βουνάκι πρόβατα κινούμενο βελάζει,
Και μες στη θάλασσα βαθιά ξαναπειτιέται πάλι,
Κ' ολόλευκο εσύσμιξε με τ' ουρανού τα κάλλη.
Και μες στις λίμνης τα νερά, όπ' έφθασε μ' ασπούδα,
Έπαιξε με τον ίσκιο της γαλάζια πεταλούδα,
Που ευώδισε τον ύπνο της μέσα στον άγριο κρίνο·
Το σκουληκάκι βρίσκεται σ' ώρα γλυκιά κ' εκείνο.
Μάγεμα η φύσις κ' όνειρο στην ομορφιά και χάρη,
Η μαύρη πέτρα ολόχρυση και το ξερό χορτάρι·
Με χίλιες βρύσες χύνεται, με χίλιες γλώσσες κραίνει·
Όποιος πεθάνη σήμερα χίλιες φορές πεθαίνει.

Τρέμ' η ψυχή και ξαστοχά γλυκά τον εαυτό της.

3

Ενώ ακούεται το μαγευτικό τραγούδι της άνοιξης, οπού κινδυνεύει να ξυπνήση εις τους πολιορκημένους την αγάπη της ζωής τόσον, ώστε να ολιγοστήψη η αντρεία τους, ένας των Ελλήνων πολεμάρχων σαλπίζει κρίζοντας τους άλλους εις συμβούλιο, και η σβημένη κλαγγή, οπού βγαίνει μέσ' από το αδυνατισμένο στήθος του, φθάνοντας εις το εχθρικό στρατόπεδο παρακινεί έναν Αράπη να κάμη ό,τι περιγράφουν οι στίχοι 4-12.

1

Un silenci sepulcral arreu els camps senyoreja,
menja alegre un ocellat, i una mare en sent enveja,
i se'l mira d'esma amb els ulls ennegrits per la fam.
El coratjós Suliotis, assolant-se, trist es plany:
«Què en faig de tu a les meves mans, maleït trabuc?
M'ets feixuc i inútil, i prou bé que ho sap el Turc»

La vida que ressuscita amb totes les seves alegries, brotant per tot arreu, nova, deliciosa, vessant-se en tots els éssers; la vida sencera, de totes les parts de la natura, vol debilitar l'ànima humana: mar, terra, cel, fusionats, superfície i profunditat fusionats, que tornen a assetjar la naturalesa humana en la seva superfície i profunditat.

La bellesa de la natura, que els envolta, augmenta en els enemics la impaciència per prendre la rica terra, i en els assetjats el dolor de perdre-la.

2

Plegats, Abril i Amor, joiosos dansen i riuen,
i tantes flors i fruits brollen com armes
[t'engabien.

Sobre el mar, belant, un blanc muntijol de bens s'atansa
i al bell mig, dessota, una vegada més, pregons s'alcen
els cops de mar agermanats amb la bellesa dels cels.
I a les aigües de l'estany, just arriba i juga ensems
amb la seva ombra, una atzurada voliaina,
que dormí en una assutzena de feréstega flaire.
Fins i tot el vermitxol en un ben dolç moment sembla.
Màgia i somni és la natura, bella i esvelta,
la resseca herba i l'ennegrida pedra, daurada.
Una veu raja de mil fonts i en mil llengües proclama:
«Qui mori avui mateix, mil vegades perd la vida».

Trem l'ànima i d'ella mateixa dolçament s'oblida.

3

Mentre se sent l'encisadora cançó de la primavera, quan es corre el perill que entre els assetjats es desperte tant l'amor per la vida que minve el seu valor, un dels cabdills dels grecs fa tocar la trompeta cridant els altres a consell, i la veu esmortida que ix del seu pit debilitat, en arribar al camp enemic mou un àrab a fer el que descriuen els versos 4-12.

«Σάλπιγγα, κόψ' του τραγουδιού τα μάγια με βία,
γυναικός, γέροντος, παιδιού, μη κόψουν την αντρειά».

Χαμένη, αλίμονον! κί' οκνή τη σάλπιγγα γρικάει·
Αλλά πώς φθάνει στον εχθρό και κάθ' ηχώ ξυπνάει;
Γέλιο στο σκόρπιο στρατεύμα σφοδρό γεννοβολιέται,
Κί' η περιπαίχτρα σάλπιγγα μεσουρανίς πετιέται·
Και με χαρούμενη πνοή το στήθος το χορτάτο,
Τ' αράθυμο, το δυνατό, κί' όλο ψυχές γιομάτο,
Βαρώντας γύρου ολόγυρα, ολόγυρα και πέρα,
Τον όμορφο τρικύμισε και ξάστερον αέρα·
Τέλος μακριά σέρνει λαλιά, σαν το πεσούμεν' άστρο,
Τρανή λαλιά, τρόμου λαλιά, ρητή κατά το κάστρο.

4

*Μόλις έπαυσε το σάλπισμα ο Αράπης, μία μυριάφωνη βοή
ακούεται εις το εχθρικό στρατόπεδο, και η βίγλα του
κάστρου, αχνή σαν το χάρο, λέει των Ελλήνων: «Μπαίνει
ο εχθρικός στόλος.» Το πυκνό δάσος έμεινε ακίνητο εις τα
νερά, όπου η ελπίδα απάντεχε να ιδή τα φιλικά καράβια.
Τότε ο εχθρός εξανανέωσε την κραυγή, και εις αυτήν
αντιβόησαν οι νεόφθαστοι μέσ' από τα καράβια. Μετά
τάυτα μία ακατάπαυτη βροντή έκανε τον αέρα να τρέμη
πολλή ώρα, και εις αυτή την τρικυμία*

Η μαύρη γη σκιρτά ως χοχλό μες στο νερό που βράζει.

— Έως εκείνη τη στιγμή οι πολιορκημένοι είχαν
υπομείνει πολλούς αγώνες με κάποιαν ελπίδα να
φθάση ο φιλικός στόλος και να συντριψή ίσως τον
σιδερένιο κύκλο οπού τους περιζώνει· τώρα οπού
έχασαν κάθε ελπίδα, και ο εχθρός τούς τάζει να τους
χαρίση τη ζωή αν αλλαξοπιστήσουν, η υστερινή τους
αντίσταση τους αποδείχνει Μάρτυρες.

«Trompa, talla de la cançó l'encanteri amb violència,
de dona, d'ancià, de xiquet, que no tallen la resistència».

Perduda, ai las! i somorta la trompa escolta;
mes com arriba a l'enemic i so metent desperta?
Rialla a l'escampat exèrcit ingent es multiplica,
i l'enganyívola trompa fins al més alt del cel vola;
i amb joiós alé el pit sadoll,
l'eixorivit, el fort, i d'ànim tot curull,
tocant al voltant, a l'envolta, a l'envolta i més enllà,
el bell aire remou, el ple d'estreles;
finalment una veu lluny arrossega, com d'estrela que cau,
terrible veu, veu de terror, des del castell perceptible.

4

*Només cessà de trompetejar l'àrab, un clamor de miríades de veus
s'escolta al camp enemic, i la talaia del castell, desdibuixada com
Caront, diu als grecs: «Entra la flota enemiga». L'espès bosc restà
immòbil fins les aigües, on l'esperança s'esperava veure els vaixells
amics. Aleshores l'enemic renovellà el crit, al qual va respondre el
clam dels que tot just arribaven en els vaixells. En acabat un tro
interminable feu tremolar l'aire molta estona, i en aquesta
tempesta*

La negra terra trepida com bambolleig dins l'aigua que bull.

— Fins aquell moment els assetjats havien suportat moltes
lluites amb alguna esperança que arribàs la flota amiga i
trencàs potser el ferri cercle que els constreny; ara que han
perdut tota esperança, i l'enemic els promet perdonar-los la
vida si es converteixen, la seua resistència postrema els
revela Màrtirs.

Διονύσιος Σολωμός, *Οι Ελεύθεροι Πολιορκημένοι* (Σχεδιάσμα Β').